

szeti munkák, köztük fakitermelések a területen – számos, a hatóságok által jóváhagyott beavatkozásra került sor. Emellett jelentős természetes bolygatások – szél-döntések, árvizek – érték a völgyet és számottevő turistaforgalom érinti azt.

Az évről-évre felsorolt, a zöld szervezetek véleménye szerint teljes háborítatlanságot igénylő, fokozottan védett fajok borszónyi elterjedése e körülmények mellett növekedett meg örömdöntesen. A sajtóban kiemelt fajok dokumentáltan növekvő egyedszámban, és korántsem csupán a Csarna-völgyben fordulnak elő. A hiúz jelenléte a hegység számos részén bizonyított, a fekete gólya fészkel a nem védett területeken is. Az erdőtervek már 2600 hektáron rögzítik a fehérhátú harkály élőhelyét és a kapcsolódó korlátozást. E terület évről-évre nő, a faj a kezelt erdőkben dinamikusan szaporodik.

Szakmailag indokolt a várható klímaváltozásra a mindent magára hagyó ter-

mésztervédelmi filozófia helyett a tudatos emberi beavatkozásra is építő természetkezeléssel felkészülni.

A Csarna-völgyi erdők jelenleg egykorú, egy fafajból álló részeinek hosszú távú túlélését a klímaváltozás hatásaihoz való alkalmazkodás képessége teszi lehetővé. Ezt is szolgálnák a tervezett beavatkozások.

A völgy megközelíthetőségének teljes tiltása indokolatlan, hiszen meglévő utakról beszélhetünk, érdemben nem kell újat építeni. Ezekre nem csak az erdőkezelés és a vadlétszám szabályozása során van általában nagy szükség – egy esetleges természeti katasztrófa (tűz, árvíz, széldöntés) vagy baleset bekövetkezésekor így lehetne megközelíteni a Csarna-völgyet.

Álláspontunk szerint, az erdőrezervátumok magterületén kívül nem indokolt tiltani az erdőszervezetet kedvezőbb irányba segítő beavatkozásokat,

kezelési kísérleteket, amivel sokat tehetnénk az érintett erdők természetességi állapotának, ökológiai értékének további javulásáért.

Törvényesen előkészített döntési folyamatokba beavatkozó, csoportérdekek szerint felszított sajtókampányok helyett referenciákkal alátámasztott szakmai érveléssel volna kívánatos segíteni a természetkezelés ügyét. A hazai erdők ökológiai rendszereit felelősen fenntartani és fejleszteni nem egyedi akciókkal, hanem jól átgondolt, az érintettekkel megvitatott és végül konszenzussal elfogadott átfogó tervek, elképzelések mentén lehet.

Budapest, 2012. május 10.

**Országos Erdészeti Egyesület
Fagazdasági Országos Szakmai
Szövetség
Magán Erdőtulajdonosok és
Gazdálkodók Országos Szövetsége**

Kik csinálják az erdészeti politikát?

(EL 1993. március)

Szaporodnak a szerkesztőségben az erdőgazdálkodást érintő intézkedésekkel kapcsolatos állásfoglalások, észrevételek. Ez önmagában jó jel, hiszen bizonyítéka annak, hogy sokakat nem hagynak közömbösen a szakmánkat ért változások, meghatározó politikai döntések. A szerkesztőség viszont várhatja fejét, hogy az írások közlésével hogyan tartsa fenn a lap eddig követett arányosságát. Pedig nem sok választása van, hiszen az a tudattal, reménységgel szerkeszt, hogy a lapot olvassák, s az olvasót a megjelent írások összecsengő mondanói hozzásegítik a tárgyilagos értékeléshez. Legalábbis jó lenne hinni, hogy az erdészeti politikával foglalkozók is elemzik a szerzők írásait, és egy-egy okfejtést figyelembe vesznek felelős munkájuk során. A reménykedő feltételezés okán így valamennyi állásfoglalást, észrevételt, szóbeli megkeresést igyekszünk nyilvánosságra hozni.

A szerkesztőségnek értelem szerűen az egyesület érdekeit kell képviselnie, ami az egyesület valamennyi tagjának érdeke kell, hogy legyen. Természetesen e feladat sokszor nem egyszerű, hiszen látszólagos el-

lentmondás lehet az állásfoglalás érdeket képviselő szerkesztés, és az egyéni vagy az ágazaton belüli szűkebb csoportvélemény megjelenésének elbírálása között. Azt hiszem, nem tévedek, ha az Országos Erdészeti Egyesület tagságának érdeke alatt Magyarország erdeinek érdekét szem előtt tartó lapszerkesztés a helyes munkálkodás. Ha ez igaz, joggal feltételezhetjük, hogy a lapban megjelent írások hosszú távon befolyásolhatják az erdészeti politikát, a szakmai döntéseket.

Tartós eredményeket a politika (erdészeti) sakkasztalán csak úgy lehet elérni, ha a táblán lévő valamennyi résztvevő helyzetének megítélése alapján születnek a döntések, mert a játszmában szereplők helyzetéből adódik véleményük is.

Vajon hozzásegített-e az Erdészeti Lapok szerkesztősége ahhoz, hogy a nagy játszmában az érintettek támogatást kapjanak lépéseikhez?

A kialakult helyzet késztetett arra, hogy végiglapozzam az eddig megjelent írásokat, és azoknak ismeretében tegyem fel a címbeli kérdést, hogy:

„Kik csinálják az erdészeti politikát?”
Önkényesen sorolom az idézeteket a megjelent írásokból, a szándék összintességével.

20 éve íródott

– „A társadalmi változások a magyar erdőket és a magyar erdésztársadalmat sem fogják elkerülni. Szerencsésebb, ha mi magunk megyünk a változások elébe.” (Schmotzer András OEE elnök, 1991. január, 2. oldal.)

– „Az erdővagyon-gazdálkodásnak haszonérdekeltség-mentesnek kell lennie.

„Különösen a környezet- és természetvédelemhez közel álló szervezetekkel kell szorosabb kapcsolat kiépíteni.” (Dauner Márton fősztályvezető, FM, 1991. január, 4-5. oldal.)

– „...az erdőművelési munkának, amely

az erdész hivatásának legkedvesebb feladata volt, lezüllesztése, anyagi és erkölcsi lehetőségeinek elsorvasztása, a kizárólag pénzügyi és nyereség szemléletű irányítás.” (Páll Endre erdőmérnök, 1991. január, 12. oldal.)

– „Az új erdészeti politika összeállításához, a fokozatos, megrázkódtatásmentes átmenet biztosításához szakértői bizottságokat kell létrehozni, amelyek részletesen kidolgozzák – a fejlett európai országokhoz igazodva és a jó hazai tapasztalatokat felhasználva – a következő időszak tennivalóit.” (OEE Állásfoglalás, 1991. január, 31. oldal.)

– „Elérkezett az ideje annak, hogy az európai erdők sorsát kormányzati

szinten tartásuk kézben államonként is és összeurópai vonatkozásban is.” **(Holdampf Gyula** erdőmérnök, FM, 1991. február, 34. oldal.)

– „Megoldást talán a nyereségérdekeltség helyett a vagyonerdekeltségű szemlélet jelentene, ha az ágazat időben is segítséget kapna.” **(Tóth Aladár** erdőmérnök, 1991. február, 38. oldal.)

– „Ezért minimum-programként: alkosson Pro natura ligát (Szövetkezést a természetért) a természetvédelem és az erdő szakkezelése érdekében az önmegnevezésében is „zöld” Magyar Természetvédők Szövetsége, a FIDESZ Zöld Frakciója, a Zöld Párt, és az összes többi, lényegében „zöld”, pl. az Országos Erdészeti Egyesület, az MDF Erdészeti Szakértői Bizottsága (és egyéb zöld szerveződései), a Mezőgazdasági Szövetkezők és Termelők Országos Szövetsége (MOSZ) erdészeti szakbizottsága, a Voks Humana mozgalom, a Reflex Egyesület, az ökoklubok stb.” **(Bolla Sándor** erdőmérnök, 1991. március, 67. oldal.)

– „Ez indokolja a kedvezőtlen természeti adottság kritériumának újbóli áttekintését, a szükséges támogatási rendszer kialakítását.” **(Dauner Márton** főosztályvezető, FM, 1991. március, 72. oldal.)

– „Javaslat a magántulajdonban lévő erdők gazdálkodásának ügyviteli rendjére és felügyeletére.” **(Schrödl László** erdőmérnök, 1991. március, 74. oldal.)

– „A privatizálás alól az erdőgazdálkodás sem vonhatja ki magát.” **(Dr. Kollwenz Ödön** erdőmérnök, 1991. március, 75. oldal.)

– „Gondolom, hogy eddigi szavaimból is kiűnt, hullámítói erdeink természeti értékeinek megtartásáért egyaránt felelőssé teszem az erdész és vízügyi kollégákat.” **(Dr. Kárpáti László** erdőmérnök, 1991. április, 101. oldal.)

– „Reméljük, hogy a megalkotásra váró új föld- és erdőtörvény az erdészszakma hozzáértőinek bevonásával, pártérdekeken felülemelkedve, körültekintően készül el.” **(Laczkay Tamás** erdőmérnök, 1991. április, 102. oldal.)

– „Határozott igényként fogalmazódott meg az állami erdők kincstári kezelésben való fenntartása.” **(Vidovszky Ferenc** erdőmérnök, 1991. május, 131. oldal.)

– „Az erdészeti ágazat bovatartozását akkor kellene alaposan megvizsgálni és végiggondolni, amikor ez a kérdés nincs napirenden, így a szakmai elgondolásokat nem térítelik el

tisztességes vagy sanda napi politikai, személyi és szervezeti megfontolások.” **(Rakonczy Zoltán** erdőmérnök, 1991. május, 139. oldal.)

– „A bosszú távú társadalmi érdekek ellen ható vállalati éves nyereség minden áron való teljesítése és az ehhez kapcsolódó anyagi érdekeltség helyett az erdőgazdálkodásban a fő bangsúlyt ismét a tartamosságra és – a véderőket kivéve – a bővített újratermelésre kell fektetni.” **(Dr. Páll Miklós** erdőmérnök, 1991. június, 170. oldal.)

– „Nem ismétlődhet meg az, hogy évek, évtizedek munkája elvesszen.” **(Dr. Bontud Antal** főigazgató, ERTI, 1991. június, 176. oldal.)

– „A haszonérdekeltség-mentes erdőgazdálkodásnak megbízható forrásra van szüksége a felárási – beruházási és fenntartási – feladatok elvégzéséhez.” **(Bánó László** erdőmérnök, 1991. június, 180. oldal.)

– „Szakmai kérdést akkor sem szabad politikai szólammal, címkével megoldani, ha történetesen vitatjuk helyességét.” **(Dr. Szodfridt István** tanszékvezető, EFE, 1991. július-augusztus, 199. oldal.)

– „A magyar erdészeket izgató nébány kérdésről.” **(Dr. Madas László** erdőmérnök, 1991. július-augusztus, 204. oldal.)

– „Mit kezdjünk rottott erdeinkkel?” **(Reményfy László** erdőmérnök, 1991. július-augusztus, 223. oldal.)

– „Sőt, azt is biztosra veszem, hogy ha az felismeréssé válik, hogy az erdészeket megilleti a döntésben való részvétel, akkor nem is akarja őket ebből senki kizárni.” **(Göncz Árpád**, a Magyar Köztársaság elnöke, 1991. szeptember, 255. oldal.)

– „Most egy olyan történelmi pillanatra van, amikor a szakmánknak nagyon meg kell gondolnia, hogy mit csinál, de azt nagyon bátorozottan kell képviselni.” **(Herpay Imre** 1991. szeptember, 265. oldal.)

– „Ezzel összefüggésben ki kell alakítani az államerdészet új, önfinanszírozó rendszerét és szervezetét.” (OEE állásfoglalás, 1991. október, 279. oldal.)

– „Majd ha csak azon vitatkozunk, hogy milyen arányban legyenek az egyes funkciójú erdők – akkor nem fogunk sokáig vitatkozni.” **(Dr. Kádár Zoltán** erdőmérnök, 1991. október, 288. oldal.)

– „Aktívan részt kell venni a társadalomban folyó vitákban, tájékoztatást és felvilágosítást kell adni mindennél, ahol csak lebetéges”...

– „Kapcsolatteremtő készségünk – ugyanúgy, mint konfliktustűrő képességünk – gyenge.” **(Dr. Máttyás Csaba**, az MTA Erd. Biz. elnöke, 1991. december, 346. oldal és 1992. január, 7. oldal.)

– „A már most közvetlen államigazgatási irányítás alá tartozó vállalatok az átalakulásra és az államerdészeti szervezetre előkészítettek.” **(Dauner Márton** főosztályvezető, FM, 1992. január, 34. oldal.)

– „Javaslatokat a folyamatban lévő előkészítő munkálatok során hasznosítani fogjuk.” **(Antall József**, a Magyar Köztársaság miniszterelnöke, 1992. március, 65. oldal.)

– „...általában sokan vagyunk a jövedelmezőséghez képest.” **(Apátoczký István** erdész, 1992. március, 75. oldal.)

– „Nem szabad megengedni, hogy a személyes egzisztenciákhoz való ragaszkodás befolyásolhassa az erdők sorsát érintő felsőbb, vagy intézményi (vállalati) szintű döntéseket.” (OEE állásfoglalás, 1992. április, 100. oldal.)

– „Nebéz azonban olyan ötletek figyelembevétele, amelyek nem összefüggő és összehangolt gondolatok részeként, hanem indulatos általánosítások formájában jelennek meg.” **(Dauner Márton** főosztályvezető, FM, 1992. április, 107. oldal.)

– „Az általános csődeljárás elkerülése is indokolja egy közérdeknek legjobban megfelelő, racionálisan működő államerdészeti szervezet felállítását.” **(Raskó György** államtitkár, FM, 1992. május, 130. oldal.)

– „Elgondolás új, államerdészeti szervezet létrehozására.” (FM tervezet, 1992. május, 133. oldal.)

– „Informálni, informálni, informálni.” **(Páll Miklós** erdőmérnök, 1992. június, 165. oldal.)

– „Autonómiát az erdésznek!” **(Dr. Marjai Zoltán**, 1992. július-augusztus, 210. oldal.)

– „Rövid időn belül a KTM-mel közösen javaslatot terjesztünk a kormány elé egy egységes államerdészeti szervezet struktúrájára és működésére vonatkozóan.”...

...„Az állami erdők tehat középtávon megmaradnak állami tulajdonban, kezelésüket pedig az egységes államerdészeti szerv látja el, melyet az érintett tárcák által delegált tagokból álló bizottság felügyel.” **(Dr. Gergátz Elemér** földművelésügyi miniszter, 1992. július-augusztus, 214. oldal.)

– „Valóban számolni kell azzal, hogy bármilyen egyéni vagy csoportérdek miatt megoszlik a szakmai közvélemény bizonyos kérdésekben, az események és történések az ágazati átalakulás során könnyen átlépnek a fejünk felett és mások, a szakmához kevésbé értők fognak dönteni dolgainkról.” **(Barátossy Gábor** OEE főtitkár, 1992. szeptember, 263. oldal.)

– „És majd újra kezdődik előlről: építünk fagyártmányműhelyt, gattercsarnokot stb.-t, hogy eladhatóvá tudjuk tenni az anyagot.” **(Erdős Péter** erdő- és faipari mérnök, 1992. október, 292. oldal.)

– „Ki fog itt erdőgazdálkodni?” **(Dr. Papp Tivadar** erdőmérnök, 1992. október, 308. oldal.)

– „A gazdasági kényszer oltárán fel lettek áldozva a szakmai szempontok...” **(Szabados János** erdőmérnök, 1992. december, 356. oldal.)

– „Világossá vált, hogy ma sincs szakmánknak a döntési körben megfelelő képviselője.” **(Schmotzer András** OEE elnök, 1993. január, 1. oldal.)

„...az egységes államerdészeti elképzelés egyelőre, az előterjesztett formában nem került elfogadásra.”

(Dauner Márton főosztályvezető, FM, 1993. január, 4. oldal.)

Az elmúlt két év politikai és értelemszerűen az ezzel szorosan összefüggő gazdasági átalakulás erdészeti vetületét az idézeteket tartalmazó cikkek egyértelműen reprezentálják. Elemelve az írásokat, meg kell állapítani, hogy többségben államerdészeti, illetve kincstári szervezeti, gazdálkodási forma mellett teszik le a garast véleménynyilvánító szakértőink és az ál-

láfoglalásokat megfogalmazó testületek. E testületek sorában található magát a kormányt (3084/1992. sz. Kormányhatározat) és

az FM Erdészeti és Faipari Főosztályát is.

Hol akadhatott el a szekér és miért? – kérdezik egyre többen. Elgondolkodtató, hogy egy olyan beadványt, melyet aláírt az MTA Erdészeti Bizottsága, az MDF Erdő- és Vadgazdálkodási Kollégiuma, a MOSZ, az Országos Erdészeti Egyesület, az Erdészeti Dolgozók Szakszervezete, a Világ Természetvédelmi Alap magyarországi képviselője, az Erdészeti Tudományos Intézet, a Fagazdaságok Országos Szakmai Szövetsége, a miniszter úr nem vett figyelembe.

„...Az OEE számára is lehetővé tettük, hogy véleményét a jogszabály előkészítése során kifejtse... Nem azonosult a minisztérium az egyesületnek azzal az álláspontjával, mely szerint a vadgazdálkodás nem önálló gazdálkodási tevékenység, azt csak az erdőgazdálkodás részeként lehet kezelni...”

Igen ám, de a nyolc aláíró szakmai-társadalmi szervezet együttes véleménye már nem csak OEE viszonyulás.

Kik a szaktanácsadók, milyen erők működhetnek a háttérben a döntések meghozatalában? Szó nélkül hagyhatja-e mindezt az FM Erdészeti és Faipari Főosztálya, mely kiszolgáltató helyzetében is látszólag felelős az aláírók mögött álló, az ágazatunkban dolgozók szakmai munkafeltételeiért?

Vagy lehet, hogy a többség nem ítéli meg helyesen a lehetőségeket, az erdészeti politika mozgásterét?

Vagy reflexszerűen az egzisztenciális következményeket előre látók véleményének egybeeséséről van szó?

Vagy rá kell döbbernünk, hogy nagyot mulasztottunk és az összefogással kidolgozott akciók helyett a széthúzás következményeként kényszerű reakciókkal élünk...?

Pedig tudtuk... „szerencsésebb, ha mi megyünk a változások elé.”

Valószínű, hogy ha a két éve javasolt „Zöld Egységet” létrehozzuk, elsősoró többségű parlamenti támogatást kaphatnának előterjesztéseink.

Tartamos erdőgazdálkodást csak tartamos erdészeti politikával lehet végrehajtani.

A sorolt idézetek közül nem egy javaslat, igény végrehajtásához nem is kellene számottevő anyagi forrás.

Jó néhány intézkedést követően hangzik el, hogy tragédia van a magyar erdőgazdálkodás ügyében. Pedig, csak helyzet van mindig. Ami nem is újdonság. Farkas Vilmos 1950 elején is azt fejtegette, hogy: „... az erdőgazdálkodás faállományához üzemgazdasági szempontból teljesen hasonló termelőeszközt a gazdasági élet más területein nem találunk. Nem lehet tehát sem az ipari, sem a mezőgazdasági munkaeszközök üzemgazdasági szervezésének és kezelésének merev sablonját ráhúzni a faállományra. Az sem vitás azonban, hogy az erdőgazdálkodásnak, mint termelő ágazatnak, vannak közös vonásai a többi termelőággal, be kell tehát illeszkednie ezek közé. Mivel minden illeszkedés kompromisszumot kíván meg, az erdőgazdaságnak résen kell lennie, hogy a tervezdálkodás egyéb szektoraihoz való alkalmazkodás az erdőgazdálkodás jövőbeli fejlődését ne akadályozza, hanem inkább elősegítse. Az illeszkedés módjára az erdőgazdaságnak kell javaslatot tennie, és a tervezdálkodás kereteinek megfelelő erdészeti üzemvezetés alapjait az erdőgazdaságnak kell megteremtene. Ha ezt nem erdészeti szakemberektől várjuk, akkor ne csodálkozzunk azon, hogy ha az ipar vagy a mezőgazdaság szervezési sémáit fogják alkalmazni és ezekkel béklyóba fogják kötni az erdőgazdaságot.” (Farkas Vilmos: A faállomány üzemgazdasági jellege az erdőgazdálkodásban. EL 1950. 6. szám.)

Természetesen ahhoz, hogy az erdőgazdálkodást érintő javaslatok, állásfoglalások a lehető leghatékonyabban érvényesüljenek, tudni kellene, hogy kik csinálják az erdészeti politikát.

Pápai Gábor

A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE.

Az Erdészeti Lapok 1950. évi 6. számában Farkas Vilmos cikkeit írt „A faállomány üzemgazdasági jellege az erdőgazdaságban” cím alatt. Nevezett cikkben (187. oldalon) a következő mondat szerepel: „ha ezt nem erdészeti szakemberektől várjuk, akkor ne csodálkozzunk azon, hogy ha az ipar vagy mezőgazdaság szervezési sémáit fogják alkalmazni és ezekkel béklyóba fogják kötni az erdőgazdaságot”.

Mivel a cikk az átszervezést elrendelő Népgazdasági Tanács határozata után jelent meg, a nevezett kitétel úgy is értelmezhető, mintha az átszervezéssel kapcsolatban kritika lenne. Tévedések elkerülése végett a Szerkesztőbizottság kijelenti, hogy a cikk már április 24-én beérkezett a Szerkesztőbizottsághoz s április 29-én már leadta a nyomdába, tehát nem hozható kapcsolatba az átszervezéssel.

A Szerkesztőbizottság hibát követett el, hogy a Népgazdasági Tanácsi határozat közzététele után a nyomdában lévő anyagot még egyszer nem vizsgálta felül és a nevezett félreértésre okot adható kitétel nem módosította.

(EL 1950. augusztus, 241. oldal)